

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2024/044 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, en mevrouw XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van het indienen van de klacht verblijvend op de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 16 september 2024 een klaagschrift van de heer XXXX en van mevrouw XXXX, hierna te noemen: 'klagers'. Klagers en verweerster hebben ingestemd met het gezamenlijk behandelen van de gelijklopende klacht van beiden. Klagers -althans mevrouw XXXX- hebben zich bij de behandeling van de klacht laten bijstaan door patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) mevrouw XXXX vanaf 1 oktober 2024.

Klagers hebben een verzoek tot schorsing ingediend op 1 oktober 2024, welk schorsingsverzoek is afgewezen. De formele schorsingsbeslissing is aan belanghebbenden gestuurd op 9 oktober 2024.

De instelling, hierna te noemen: 'verweerster', heeft een verweerschrift ingediend op 9 oktober 2024.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 15 oktober 2024. Klagers, de PVP en verweerster waren aanwezig, vertegenwoordigd door mevrouw XXXX (regiebehandelaar) en mevrouw XXXX. De regiebehandelaar nam weg digitaal deel. De klachtencommissieleden waren aanwezig.

2. Inhoud van de klacht

De klachten richten zich op:

- het intrekken van de tuinpas op 13 september 2024.
- het ontzeggen van toestemming om tegelijkertijd op de patio bij de afdeling te verblijven, op 1 november 2024.

3. De feiten

Klagers zijn ten tijde van het indienen van de klacht opgenomen op afdeling Volte 1C, onderdeel van GGzE De Woenselse Poort op basis van TBS met voorwaarden (de heer XXXX) en TBS met dwangverpleging (mevrouw XXXX).

Klagers hebben een liefdesrelatie gekregen terwijl zij verbleven op dezelfde afdeling (inmiddels is de heer XXXX overgeplaatst naar een andere afdeling). Klagers hebben sinds het geven van openheid over hun relatie te maken met beperkingen. Deze zijn tevens in maatregelen opgelegd, waarover nu geklaagd wordt. De klacht van klagers is tweeledig: enerzijds gericht op een beslissing om de tuinpas te ontnemen van 13 september 2024 en anderzijds op de beslissing dat klagers niet wordt toegestaan om zich gezamenlijk te bevinden op de patio, bij de afdeling, van 1 november 2024. Klagers vragen een schadevergoeding vanwege de door hen ervaren ontnomen rechten zoals vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

4. Standpunt van klagers

Klagers zijn van mening dat hun rechten worden geschonden, op basis van het Europees Verdrag van de Rechten van de mens. Vrije partnerkeuze en omgang met elkaar is redelijk, aldus klagers. Zij stellen zich op het standpunt dat zij niemand kwaad doen met knuffelen en zoenen. Zij geven aan dat de aan hen opgelegde beperkingen absurd zijn aangezien de instelling zich richt op veiligheid en orde, waar zij met hun gedrag geen inbreuk op maken, immers zij verstoren de orde niet en nog minder plegen zij delicten. Klagers hebben gemerkt dat de communicatie tussen medewerkers van

de afdeling(en) minimaal is, want zij zijn diverse keren uit elkaar gehaald en op andere manieren geconfronteerd met beperkingen die op dat moment niet aan de orde waren.

Klagers kunnen niet begrijpen dat de tuinpas is ingenomen terwijl ze liefdevol met elkaar omgingen en geen herrie maakten, geen conflicten opzochten en ook geen onveiligheid veroorzaakten. De manier waarop de instelling hiermee omgaat, vinden zij pijnlijk en onredelijk.

Zij kregen niet alleen te laat hun tuinpas terug, aan hen werden vervolgens beperkingen opgelegd die buitenproportioneel zijn in de ogen van klagers. Niet alleen is het slechts weinig tijd die hen gegund wordt om samen door te brengen, zowel in de binnentuin als in de multifunctionele ruimte, waarvoor zij uitbreiding van uren wensen. Ook werd hen door miscommunicatie van anderen vaak toch nog zo'n moment samen ontnomen. Klagers begrijpen de beslissing niet die bepaalt dat zij niet samen op de patio mogen verblijven. Zij zorgen dat ze afstand van anderen houden en het brengt nog meer onrust nu zij momenteel elkaar uitsluitend kunnen zien op een plek binnen op de afdeling, namelijk bij de keuken. De maatregel is daarmee niet doelmatig, aldus klagers.

Daarbij komt dat degene die zich aan hen zouden storen blijkbaar in het bijzonder op hen letten, anders zouden diegene niet vaak iets zien gebeuren tussen hen en beslist niet hun gedrag als aanstootgevend benoemen. Daarom is het temeer onbegrijpelijk dat hun gedrag "groepsontwrichtend" zou zijn, want ze zijn juist lief en prettig in de omgang met elkaar, Ze zijn op veel momenten onredelijk bestraft terwijl de instelling geen schriftelijke waarschuwingen geeft, deze waren wel op verzoek van klagers beloofd. Daardoor komen medewerkers bijvoorbeeld op onverwachte momenten met zijn tweeën op klagers af en worden hun rechten geschonden.

5. Standpunt van de instelling

Verweerster geeft toe dat de tuinpas te lang is ingenomen, aangezien de beperking volgens de aanzegging ex artikel 8.9 Wvogg slechts voor twee dagen gold. Voor de twee extra dagen op 16 en 17 september kan verweerster zich vinden in een gegrondverklaring. Daarnaast klopt het volgens verweerster dat de schriftelijke waarschuwingen er niet van zijn gekomen. Echter dat er geen waarschuwingen zijn geweest, bestrijdt zij. Die zijn er wel geweest, niet om reden dat klagers iets "verkeerd" doen in de zin van conflicten opzoeken en orde verstoren, maar wel in de zin van het vormen van een gevaar voor algemene veiligheid van personen en goederen. Dat gevaar ontstaat bijvoorbeeld in de situatie waarin klagers zich bevinden, te weten in een instelling voor personen waarbij niet (voldoende) ingeschat kan worden wat hun reactie is op het worden blootgesteld aan knuffelen en zoenen van klagers.

De patio is een plek waar vier verschillende afdelingen op uitkijken. Dit is een ruimte van 20 bij 25 meter. Het is niet mogelijk om voortdurend in de gaten te houden wat daar gebeurt. Ook al vindt het knuffelen en zoenen op de patio niet plaats met de intentie om de rust te verstoren of bijvoorbeeld een delict te plegen, maar om reden dat klagers verliefd zijn, toch brengt dit gedrag evenzeer een gevaar voor die veiligheid met zich mee, aldus verweerster. Anderen zijn immers eveneens in de instelling opgenomen om de meest uiteenlopende redenen. Met deze anderen en met name met de (onvermoede of onverwachte) reacties van deze anderen dient zeer in het bijzonder rekening gehouden te worden. Zoveel als mogelijk denkt de instelling mee over de mogelijkheden voor klagers om hun relatie te onderzoeken en om elkaar te kunnen zien. Echter diverse klachten over het gedrag van klagers en ook het uitspreken van de onvrede over dit gedrag in een groepsgesprek tellen evenzeer als de belangen van klagers.

De instelling wil klagers de gelegenheid geven om hun relatie te ervaren, er is bijvoorbeeld ook een systeemtherapeut ingezet om klagers hierin te begeleiden, en verweerster overlegt met het team over uitbreiding van tijd die klagers samen kunnen doorbrengen in de multifunctionele ruimte, maar zij heeft hierbij te maken met allen.

Verweerster geeft aan dat zij zich een gegrondverklaring van het eerste klachtonderdeel kan voorstellen, vanwege de dagen waarop de tuinpas ingenomen bleef.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om het tweede klachtonderdeel - het deel dat op de beperkingen in de patio bij de afdeling ziet - ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

Aan klagers was ten tijde van het indienen van de klacht de maatregel terbeschikkingstelling met voorwaarden (dhr. XXXX) en de maatregel terbeschikkingstelling met dwangverpleging (mw. XXXX) opgelegd op grond van artikel 38 WvSr. (dhr. XXXX) en artikel 37 a jo 37b WvSr. (mw. XXXX). Klagers zijn ten tijde van de behandeling van de klacht opgenomen op de afdeling Volte 1C en 1D, ten tijde van het indienen van de klacht verbleven beiden nog op afdeling 1C, onderdeel van De Woenselse Poort. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis, is op grond van artikel 9:1 Wvggz de klachtprocedure van deze wet van toepassing. Klager klaagt over de beslissing van beperken van rechten, zoals bedoeld in artikel 9:9 Wvggz, zodat de klachtencommissie bevoegd is van de klacht van klager kennis te nemen.

7. De beoordeling van de klachten en het verzoek om schadevergoeding

De klachtencommissie beoordeelt de klacht van klagers als twee klachtonderdelen, te weten de klacht over de beslissing van 13 september 2024 om de tuinpas in te nemen, en de klacht over de beslissing op 1 november om niet langer gezamenlijk gebruik te mogen maken van de patio.

Wat betreft klachtonderdeel I oordeelt de klachtencommissie dat de tuinpas van klagers had moeten worden teruggegeven na twee dagen. De aanzegging geldt twee dagen, waarna de zorgverantwoordelijke de beslissing had moeten bestendigen danwel beëindigen, hetgeen niet is gebeurd.

De klachtencommissie is echter van oordeel dat de aanzegging die in het weekend plaatsvond formeel als juist dient te worden beoordeeld. Op dat moment heeft de instelling correct gehandeld in het kader van de algemene veiligheid, met name omdat klagers zich aan vooraf gemaakte afspraken niet had gehouden. Dat deze beslissing is genomen door een persoon in opleiding, doet hier niet aan af, immers dit is een besluit geweest van, althans onder supervisie van, een psychiater dat door de AIOS namens de zorgverantwoordelijke is uitgevoerd, in de avond/nacht-en weekenddienst, aldus is het een rechtmatige beslissing geweest.

Wat betreft klachtonderdeel II is de klachtencommissie van oordeel dat de opgelegde beperking om niet samen tegelijkertijd in de patio te verblijven terecht is, proportioneel, voldoende subsidiair, doelmatig en in het kader van de veiligheid. De klachtencommissie kan zich voorstellen dat klagers graag samen zijn. De commissie hoort en ziet echter dat de instelling hierin voldoende en zorgvuldig meedenkt. De instelling biedt vrijheid in de binnentuin (aan klagers samen) en daarnaast in de tijd die klagers met elkaar mogen doorbrengen in de multifunctionele ruimte op de afdeling. Er is systeemtherapie gestart en de instelling wil zelfs overwegen om de momenten van klagers samen in de multifunctionele ruimte uit te breiden. De beperking die aan klagers is opgelegd om tegelijkertijd in de patio te mogen verblijven acht de klachtencommissie dan ook adequaat en voldoet ook aan de vereisten van proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en doelmatigheid.

Klagers miskennen en onderschatten dat hun gedrag op zichzelf en als zodanig dan weliswaar niet verkeerd of gevaarlijk is, maar wel in het kader waar zij verblijven, namelijk samen met anderen. Ook al ervaren klagers kennelijk niet dat zij de regels overtreden, toch zijn er diverse klachten van aanstootgevend gedrag ontvangen. En goed beschouwd stelt de klachtencommissie vast dat de regel wordt overtreden die in het samenleven, dus in de maatschappelijke omgang met elkaar en ook in het samenleven binnen de instelling waarin klagers zich bevinden, altijd bovenal geldt, te weten de regel dat je rekening houdt met elkaar.

De mensenrechten beschermen de rechten en de waardigheid van ieder mens, dus niet alleen de rechten en de waardigheid van klagers, maar ook van anderen die in de instelling verblijven. De patio is een gezamenlijke ruimte, waar alle afdelingen op uitkijken, in een instelling waar personen verblijven waarvan niet (voldoende) kan worden ingeschat wat hun reactie is op het zien van knuffelen en zoenen. Gebleken is dat anderen aanstoot nemen aan het gedrag van klagers, ook al ervaren klagers dat zelf mogelijk anders.

Behandelaars zijn verantwoordelijk voor de goede gang van zaken en de veiligheid op een afdeling en als blijkt dat anderen aanstoot nemen aan het gedrag van klagers, dan vallen de reacties van anderen op dat gedrag niet voldoende vooraf in te schatten.

Het is dan de taak van behandelaars om in het kader van een veilige omgeving en de goede gang van zaken, duidelijkheid te verschaffen in wat wel en wat niet kan en mag worden toegelaten op een afdeling en in de patio. De beperking die aan klagers daarbij is opgelegd is proportioneel, nu immers voldoende andere mogelijkheden zijn voor klagers om elkaar toch te zien, zoals in de binnentuin en in de multifunctionele ruimte.

De klachtencommissie begrijpt dat klagers elkaar en elkaars relatie willen onderzoeken en beleven, maar zij dienen daarbij begrip te hebben voor de omgeving waarin zij zich bevinden, die nu eenmaal beperkingen meebrengt. Ofwel: klagers dienen niet zozeer uit te gaan van wat zij niet mogen, maar wat zij wel mogen binnen de omstandigheden waarin zij zich bevinden.

8. Beslissing

- De klachtencommissie verklaart de klacht, gericht tegen:
 - de beslissing van 13 september 2024 om verplichte zorg te verlenen in de vorm van het verbod om in de binnentuin te zijn

GEGROND

althans voor wat betreft 16 en 17 september 2024: op deze 2 dagen had de zorgverantwoordelijke het beleid van 13 september 2024 kunnen bestendigen danwel beëindigen en omdat dat niet is gebeurd hebben cliënten twee dagen te lang geen tuinpas in bezit gehad. De beslissing als zodanig voldoet echter zowel aan de formele als aan de materiële vereisten. De klachtencommissie is van oordeel dat de plaatsvervangend zorgverantwoordelijke, onder supervisie van de psychiater, in redelijkheid tot deze beslissing heeft kunnen komen nu gebleken is dat klagers enkele malen de daarvoor gemaakte afspraken met betrekking tot omgang met elkaar niet waren nagekomen.

- De klachtencommissie verklaart de klacht, gericht tegen:
 - de beslissing van 1-10-2024 om verplichte zorg te verlenen in de vorm van het verbod om gezamenlijk in de patio te verblijven

ONGEGROND

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 22 oktober 2024 door de onafhankelijke klachtencommissie, bestaande uit de heer XXXX, voorzitter, en de leden de heer XXXX, psychiater, en de heer XXXX, lid, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.